

Merselo 11 mei 2020

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Venray
Postbus 500
5800 AM VENRAY
Ook verstuurd naar: gemeente@venray.nl

Geacht College,

Vanaf 2 april tot en met 14 mei 2020 ligt de concept- notitie Omgeving Venray ter inzage. De gemeente Venray wil op basis daarvan een omgevingsvisie voor de gemeente Venray opstellen. Wij zijn ons bewust van het belang van een omgevingsvisie voor de gemeente en willen de volgende zienswijze aan u voorleggen. Hierna onder 1 een korte schets van de achtergrond van de zienswijze tegen het concept. Onder 2 vraagtekens bij het feit dat de gevolgen van de reactivering van Vliegbasis de Peel ontbreekt in het concept. Onder 3 een duiding van die impact op het punt van geluidsoverlast. Onder 4 de impact op de luchtkwaliteit bij reactivering. Onder 5 de gevolgen van reactivering voor de natura-2000 gebieden. Onder 6 de zorgen van ondernemers waar het gaat om hun bedrijfsvoering en onder 7 het belang van draagvlak en omgevingsdialogoog.

1. Algemeen – Achtergrondinformatie & Beoogd gebruik

In het concept worden kaders gesteld voor de nog op te stellen milieueffectrapportage, en de daaropvolgende omgevingsvisie voor de gemeente Venray. In het concept blijft de voorgenomen reactivering van militaire Vliegbasis de Peel onderbelicht. Wij maken ons in algemene zin zorgen over hoe de gemeente Venray omgaat met het woon- en leefklimaat in Venray en met de staat van de kwetsbare natuurgebieden binnen de gemeente. De gemeente claimt pro-actief te zijn m.b.t. verweer tegen de reactivering. Maar het uitvoeren van een MKBA ter ondersteuning van een MER wordt niet onderschreven en ook in de notitie van de omgevingsvisie wordt aan de reactivering nauwelijks aandacht besteed.

2. Voorgenomen reactivering militaire Vliegbasis De Peel

Een ontwikkeling die buitengewoon veel invloed heeft op de aspecten waar de werkgroep zich zorgen over maakt, betreft immers de voorgenomen reactivering van militaire vliegbasis De Peel.

Wat opvalt is dat buiten een enkele verwijzing op p. 15, de reactivering van militaire vliegbasis De Peel in zijn geheel ontbreekt in de NRD. Aangezien de vliegbasis grotendeels is gelegen op het grondgebied van de gemeente is dit des te

opmerkelijker. Op de schematische figuur op p. 12 ontbreekt de weergave van deze vliegbasis ook. Daarnaast is (mogelijke) geluidsoverlast ten gevolge van nieuwe mogelijke ingebruikname van deze vliegbasis ook niet opgenomen in figuur 4.1 op p. 13. Op p. 13 is aangegeven dat voor de indicator geluidhinder alleen is gekeken naar wegverkeerslawaai en spoorweglawaai. Vermelding van lawaai door vliegverkeer ontbreekt vreemd genoeg. Naast geluidsoverlast heeft de eventuele reactivering ook gevolgen voor de luchtkwaliteit, de volksgezondheid, de kwetsbare natuur en de agrarische en toeristische sector binnen de gemeente Venray. Hierna wordt kort aangegeven wat de impact is van de voorgenomen reactivering van vliegbasis De Peel op deze onderdelen. Ook worden de gecumuleerde effecten in combinatie met andere activiteiten geduid.

3. Impact op geluid bij reactivering vliegbasis De Peel.

3.1 F-35 maakt twee keer zoveel lawaai dan de oude F-16.

Gelet op het feit dat sinds 1993 geen (jacht)vliegtuig meer is geland op de vliegbasis en deze sinds 2012 officieel is gesloten zal de te ervaren geluidsoverlast bij reactivering in forse mate toenemen. Het type jachtvliegtuig dat gebruik zal gaan maken van de vliegbasis is de F-35, ook wel bekend als de Joint Strike Fighter. Uit ervaringen bij vliegbasis Ørland in Noorwegen is gebleken dat de F-35 fors meer geluidsoverlast veroorzaakt, met name voor omwonenden binnen een straal van enkele kilometers van de vliegbasis. Een aantal van onze werkgroepleden zijn woonachtig in een cirkel enkele kilometer afstand van de vliegbasis. Zij zullen geconfronteerd worden met deze ontoelaatbare verhoogde geluidsbelasting. Op papier maakt de F-35 twee keer zoveel lawaai dan de F-16. In de praktijk is het echter zelfs nog meer dan dat.

3.2 Ervaringen in het buitenland baren ons erg veel zorgen.

De ervaringen in Noorwegen zijn niet mals en hebben ertoe geleid dat de Noorse Defensie op grote schaal omwonenden heeft moeten uitkopen, middels een volledige schadeloosstelling. Op 11 maart 2019 heeft de NOS daar een groot artikel aan gewijd¹. Op 28 maart 2020 besteedde het Eindhovens Dagblad hier ook aandacht aan, onder de kop: 'Strijd tegen overlast F35 werpt in Scandinavië vruchten af'. Ook in Denemarken is men namelijk bekend met de problemen van het gebruik van F-35's ter vervanging van F-16's. In 2023 worden de F-35's op de vliegbasis in Skrydstrup in Zuid-Jutland in gebruik genomen. Ten gevolge hiervan zullen exponentieel meer woningen worden geconfronteerd met geluid dat de grenswaarden (fors) overschrijdt. De 100 meest getroffen woningen zullen worden geconfronteerd met geluidsniveaus die de 100 decibel overschrijdt. Ter vergelijking: de huidige F-16 zullen

¹ Zie: <https://nos.nl/artikel/2275564-noorse-defensie-betaalt-flinke-compensatie-voor-lawaai-f-35.html>.

ter plaatse invloed hebben op 41 woningen, maar de F-35's zullen 618 woningen beïnvloeden. Dat is 15 keer zoveel.²

3.3 Cumulatie gevolgen reactivering vliegbasis, spoorlijn en A73.

Benadrukt wordt dat de cumulatieve geluidshinder dient te worden beoordeeld in de MER, waarbij dus wordt ingegaan op (mogelijke) toekomstige ontwikkelingen, zoals de reactivering van vliegbasis De Peel, in combinatie met de geluidshinder van o.a. de (te verdubbelen) spoorlijn en de A73. Wat opvalt is dat ook het dorp Smakt ontbreekt op de kaarten in de NRD van Antea, terwijl volgens het RIVM de geluidskwaliteit ter plaatse matig tot zeer slecht is vanwege de aanwezigheid van de A73 en de spoorlijn. Volgens Rijkswaterstaat is er nog maar 0,2 Db geluidsruimte langs de A73 ter hoogte van Smakt en dat terwijl Smakt volgens de NRD van vliegbasis De Peel ook in de vliegfunnel/aanvliegroute van vliegbasis de Peel ligt. Door de cumulatie van nog een geluidsbron erbij (in dit geval militair vliegverkeer), zal het woon- en leefklimaat binnen de gemeente Venray nog verder onder druk komen te staan.

4. Impact op luchtkwaliteit bij reactivering vliegbasis De Peel.

4.1. Veehouderijen in de Peel op slot maar wel jachtvliegtuigen.

Jachtvliegtuigen produceren, evenals andere luchtvaarttuigen, fijn stof. Er zal dan ook een toename plaatsvinden van de geëmitteerde fijn stof. Typerend in deze context is dat veehouderijbedrijven in De Peel juist al jarenlang "op slot" zitten. Toename van fijn stof ten gevolge van de uitbreiding van veehouderijen is in dit gebied uit den boze, vanwege het negatieve effect op de luchtkwaliteit en de nadelige gevolgen daarvan op mens en natuur. Een reactivering van het vliegveld werkt tegengesteld hieraan, is dus paradoxaal.

4.2 Toename ultra fijnstof door reactivering.

Binnen een straal van 50 km rondom vliegbasis De Peel liggen 2 militaire vliegvelden (Volkel en Eindhoven) en 2 commerciële vliegvelden (Eindhoven en Weeze). Samen met de hoge concentratie van intensieve veeteelt rondom de basis, is hier nu al een hoge concentratie van onder meer fijn stof.

Naast fijn stof wordt al jaren door medisch deskundigen en toxicologen gewaarschuwd voor de schadelijke gevolgen van ultra fijnstof. Uit onderzoek van het RIVM en het Academisch Medisch Centrum is gebleken dat luchtverkeer ultrafijn stof uitstoot en dat rondom Schiphol sprake was van verhoogde concentraties welke een negatief effect hebben op de gezondheid van omwonenden (zie RIVM-rapport 2019-

² Zie: <http://www.defense-aerospace.com/articles-view/release/3/201799/danish-residents-%E2%80%98shocked%E2%80%99-by-f-35-noise-levels%2C-15-times-higher-than-f-16%E2%80%99s.html>.

0084). Naar schatting overlijden er jaarlijks 8000 mensen aan de schadelijke gevolgen van (ultra)fijn stof. Ter vergelijking: het aantal verkeersdoden ligt op jaarbasis op ca. 600.

Noord-Oost-Brabant en Noord-Limburg staan bekend als gebieden met hoge concentraties fijn stof. In het gebied rondom de Peel is bekend dat de grenswaarden voor fijn stof worden overschreden. Ook hiervoor is relevant dat in de MER de gecumuleerde effecten van verschillende maatgevende bronnen worden onderzocht.

4.3 Gevolgen voor de (volks)gezondheid door reactivering.

Overmatige geluidsoverlast leidt tot stress en andere gezondheidsklachten. De Werkgroep acht het dan ook van groot belang dat onderzocht wordt wat de gevolgen op de gezondheid zijn van omwonenden (daartoe gezinnen met kinderen begrepen) als gevolg van de toename van de geluidsoverlast en de verslechtering van de luchtkwaliteit.

5. Stikstof en aantasting kwetsbare natuurgebieden door reactivering.

De herontwikkeling van de voormalige vliegbasis kan leiden tot meer stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden die zijn opgenomen in het PAS. Gebleken is dat het PAS in strijd is met artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Daartoe heeft eerst het Hof van Justitie bij uitspraak van 7 november 2018, ECLI:EU:C:2018:882, en vervolgens de Raad van State bij uitspraak van 20 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603, geoordeeld. Daarnaast heeft de Raad van State op 17 juli 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2470, een streep gezet door de bestemmingsplannen "Voormalige vliegbasis Twenthe - Midden" en "Voormalige vliegbasis Twenthe - Zones", die een herontwikkeling van de vliegbasis mogelijk maakte. Dit vanwege het feit dat het PAS niet als toetsingskader mag dienen en de raad niet de zekerheid heeft gekregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden niet zal aantasten. De Werkgroep is van mening dat de herontwikkeling van vliegbasis De Peel tot een onaanvaardbare aantasting van kwetsbare natuurgebieden zal leiden. Werkgroep Stop Vliegbasis de Peel ondersteunt daarom ook de ingediende zienswijze van de natuurorganisaties m.b.t. tot dit punt (Milieufederaties, Werkgroep behoud De Peel en Stichting Natuur en Rust)

6. Aantasting agrarische bedrijfsvoering en toeristische sector door reactivering.

Agrarische ondernemers en ondernemers uit de toeristische sector vrezen voor een aantasting van hun bedrijfsvoering. Overmatige geluidsoverlast leidt tot een toename van stress bij de dieren en tot schrikreacties. Dit leidt tot nadelige gevolgen in het kader van dierenwelzijn en de bedrijfsvoering. Beweiding van (melk)vee komt in

gevaar. Daarnaast trekken toeristen naar het buitengebied om te genieten van de natuur en de rust/stilte. Het gebied rondom vliegbasis De Peel heeft een landelijk karakter. Binnen 10 km rondom de basis liggen onder meer golfterreinen, campings en een aantal Bed & Breakfast ondernemingen. In de MER zal gekeken moeten worden naar de effecten van reactivering van de basis op het landschap en bedrijfsvoering. Een toename van de geluidsoverlast door extra vliegbewegingen zal volgens de werkgroep leiden tot een afname van het toerisme binnen de gemeente.

7. Draagvlak en omgevingsdialoog voor Venray.

Ter overweging voor de nog op te stellen omgevingsvisie wenst de werkgroep in ieder geval mee te geven dat zij het van groot belang acht dat in de omgevingsvisie een voorwaarde wordt opgenomen dat voor een eventuele reactivering van vliegbasis De Peel een breed draagvlak dient te bestaan binnen de gemeenschap van de gemeente Venray (vgl. ABRvS 23 oktober 2019, r.o.8 e.v.) en dat voor dergelijke ontwikkelingen een goede omgevingsdialoog dient te worden gevoerd op basis van gelijkwaardigheid en volledige en juiste informatie.

Uw reactie zien wij met belangstelling tegemoet,

Namens Werkgroep 'Stop Vliegbasis de Peel',

Met vriendelijke groet,

Boudewijn Sterk

Werkgroep Stop Vliegbasis de Peel is vertegenwoordigd door bewoners uit de gemeenten

Boxmeer:	Hans Kunneman
Deurne:	Annie van Galen, Erik Vink
Eindhoven:	Jan Verstraeten
Gemert-Bakel:	Janny Thijssen Manders
Venray:	Ivonne van Duren, Loes Straatman, Sandra Boogerts.